

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2026

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	METODOLOGIA BADAŃ JĘZYKOZNAWCZYCH
Kod przedmiotu	L 24
nazwa jednostki prowadzącej kierunku	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Onomastyki
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok III, semestr V
Rodzaj przedmiotu	przygotowania metodologicznego
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	Dr hab. Ewa Oronowicz-Kida, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Ewa Oronowicz-Kida, prof. UR Językoznawcy z IPiD

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
V	30	-	-	-	-	-	-	-	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny) egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość podstawowych zagadnień z gramatyki opisowej i kultury języka polskiego.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zapoznanie ze współczesnymi metodologiami badań nad językiem, przedstawienie genezy najważniejszych nurtów, poznanie przedstawicieli poszczególnych szkół badawczych.
C ₂	Szczegółowe poznanie głównych założeń metodologicznych najważniejszych szkół badawczych.
C ₃	Osiągnięcie umiejętności zastosowania w praktyce wiedzy związanej z metodologią badań językoznawczych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych i do efektów ze standardu kształcenia nauczycieli
EK_01	Student/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie metodologii badań językoznawczych w językoznawstwie polskim i światowym ; zna i rozumie powiązania metodologii badań językoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi	K_Wo4
EK_02	Student/ka ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z zakresu głównych szkół badawczych, zna genezę, przedstawicieli i terminologię. Potrafi omówić założenia metodologiczne najważniejszych szkół badawczych.	K_Wo5
EK_03	Student/ka potrafi krytycznie analizować i porównywać teksty z różnych szkół badawczych; stosuje w praktyce (w nauczaniu języka polskiego jako obcego) teoretyczne podstawy badań językoznawczych.	K_Uo5
EK_04	Student/ka ma pogłębione umiejętności badawcze obejmujące analizę tekstów z uwzględnieniem różnych metodologii językoznawczych.	K_Uo6
EK_05	Student/ka wykorzystuje wiedzę z zakresu metodologii badań językoznawczych oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów związanych np. z bilingwizmem.	K_Uo7
EK_06	Student/ka zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i rozumie potrzebę oryginalnych, samodzielnych rozwiązań, dotyczących przygotowania własnych prac badawczych.	K_Ko1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Definicja języka. Przedmiot i zadania językoznawstwa. Główne działy językoznawstwa. Pojęcie znaku. Język jako system znaków. Rozróżnienie języka (langue) i mówienia (parole).
2. Językoznawstwo w aspekcie synchronicznym i diachronicznym. Metody historyczno-porównawcza, rekonstrukcji wewnętrznej i geograficzna jako główne metody językoznawstwa diachronicznego.

3. Językoznawstwo strukturalne. Strukturalizm w ujęciu Ferdynanda de Saussure'a. Charakterystyka założeń głównych szkół badawczych: szkoła genewska, praska, kopenhaska i amerykańska lingwistyka deskryptywna.
4. Noam Chomsky - generatywizm i jego fazy: standardowa z lat 60., teoria „rządu i wiązania”, program minimalistyczny. Gramatyka generatywna w Polsce.
5. Semantyka a pragmatyka. Zagadnienie definicji znaczenia. Semantyka generatywna w Stanach Zjednoczonych, modele semantyczne Apresjana, badania polskie A. Wierzbickiej, A. Bogusławskiego, M. Grochowskiego.
6. Pragmatyka czyli nauka o skutecznym porozumiewaniu się. Uwarunkowania komunikacji językowej. Teoria aktów mowy.
7. Kognitywizm i jego związek z innymi dziedzinami poznania.
8. Językowy obraz świata – podstawy teoretyczne.
9. Podstawowe założenia lingwistyki tekstu. Tekst a gatunek. Wzorzec strukturalny tekstu.
10. Nauki interdyscyplinarne czyli psycholingwistyki, socjolingwistyki, etnolingwistyki i ich główne założenia.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne
<i>Nie dotyczy</i>

3.4 Metody dydaktyczne

- Wykład problemowy,
- wykład z prezentacją multimedialną.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw)
EK_01	Egzamin pisemny, ocena głosów w dyskusji po wykładach i w trakcie konsultacji indywidualnych	wykład
EK_02	Egzamin pisemny	wykład
EK_03	Egzamin pisemny, ocena głosów w dyskusji po wykładach i w trakcie konsultacji indywidualnych	wykład
EK_04	Egzamin pisemny, ocena głosów w dyskusji po wykładach i w trakcie konsultacji indywidualnych	wykład
EK_05	Egzamin pisemny, obserwacja w czasie zajęć	wykład
EK_06	Obserwacja w trakcie zajęć	wykład

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład:

Egzamin pisemny obejmuje treści omawiane na wykładach oraz znajomość wskazanych przez prowadzącego lektur.

Egzamin oceniany jest w skali:

- na ocenę bardzo dobrą – 91-100% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę plus dobrą – 86-90%
- na ocenę dobrą – 76-85% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę plus dostateczną – 71-75% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę dostateczną – 60-70% poprawnych odpowiedzi
- na ocenę niedostateczną – poniżej 60% poprawnych odpowiedzi

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, dyżurach)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do egzaminu: <ol style="list-style-type: none"> 1. opracowanie zagadnień egzaminacyjnych 2. studiowanie literatury przedmiotu 	25 20
SUMA GODZIN	80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	<i>nie dotyczy</i>
zasady i formy odbywania praktyk	<i>nie dotyczy</i>

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Metodologie językoznawstwa. Współczesne tendencje i kontrowersje, red. P. Stalmaszczyk, Kraków 2008.
- Grzegorzczkova R., Wstęp do językoznawstwa, Warszawa 2007.
- Krauz M., Zniewaga jako akt mowy w świetle danych językowych i przepisów prawnych, „Język. Religia. Tożsamość”, vol. 23, nr 1; 2021 r., s. 53-70.
- Tabakowska E., Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego, Kraków 1995.

Literatura uzupełniająca:

(3-4 pozycje do wyboru przez studenta/studentkę)

- Austin J. L., How to do things with words, Oxford 1962.
- Bańcerowski J., Pogonowski J., Zgółka T., Wstęp do językoznawstwa, Poznań 1982.
- Bobrowski I., Językoznawstwo racjonalne, Kraków 1993.
- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, red. K. Polański, Wrocław 1993.
- Furdal A., Językoznawstwo otwarte, wyd. III, Wrocław 2000.

- Helbig Gerhard, Dzieje językoznawstwa nowożytnego, przeł. Czesława Schatte i Dorota Morciniec, Wrocław 1982.
- Językoznawstwo strukturalne. Wybór tekstów, red. H. Kurkowska, A. Weinsberg, Warszawa 1979.
- Kurcz I., Psycholingwistyka. Przegląd problemów badawczych, Warszawa 1976.
- Lachur Cz., Zarys językoznawstwa ogólnego, Opole 2004.
- Lyons John, Semantyka 1, przeł. A. Weinsberg, Warszawa 1984.
- Przybylska R., Wstęp do nauki o języku, Kraków 2003.
- Tabakowska E., red., Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa, Kraków 2001.
- Weinsberg Adam, Językoznawstwo ogólne, Warszawa 1985.
- Wierzbicka A., Dociekania semantyczne, Wrocław 1969.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej